

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «АГРОНОМІЯ»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Агрономія» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Агрономія» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено впродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **47 респондентів**, що склало **71%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» за ОПП «Агрономія». Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

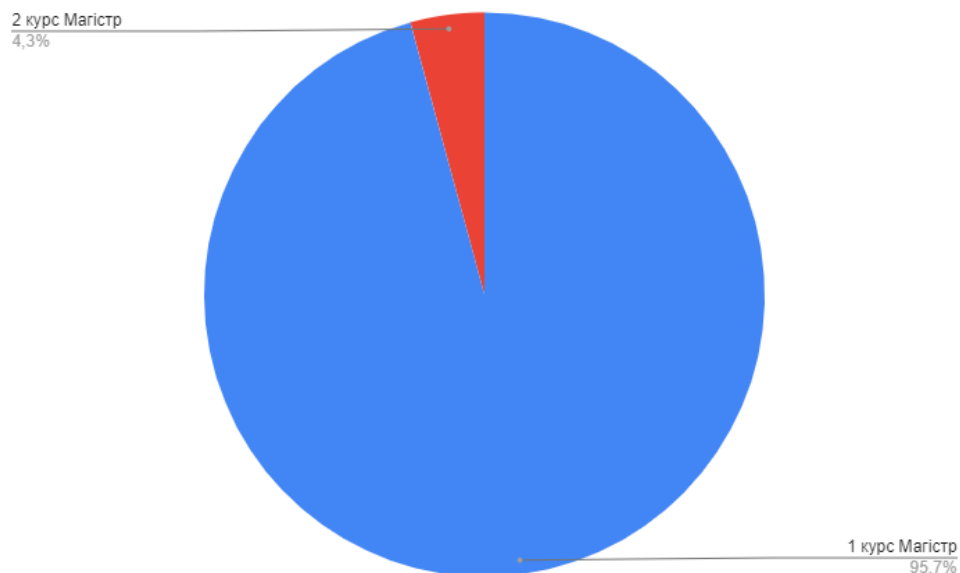

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Агрономія» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Агрономія» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	57,4	21,3	17,0	4,3	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	55,3	25,5	17,0	0	2,1
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	61,7	23,4	10,6	4,3	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	55,3	34,0	8,5	0	2,1
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	57,4	29,8	8,5	2,1	2,1
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	61,7	27,7	8,5	0	2,1
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	57,4	27,7	12,8	0	2,1
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	66,0	17,0	12,8	4,3	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	55,3	27,7	14,9	2,1	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	55,3	29,8	10,6	2,1	2,1
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	61,7	21,3	14,9	0	2,1
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	61,7	23,4	12,8	2,1	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	70,2	23,4	6,4	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ	63,8	21,3	14,9	0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	61,7	14,9	10,6	8,5	4,3
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	66,0	23,4	6,4	4,3	0
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	74,5	17,0	8,5	0	0

Вищі бали (максимальні відсотки за балами 4 і 5) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію» (93,6%), «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки» (91,5%).

Менші бали (максимальні відсотки за балами 1 і 2) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «доброзичливе ставлення співробітників деканату» (12,8%) та по 4,3% - «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри».

Загальну оцінку якості ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Вищі бали поставили здобувачі СВО «Магістр» 1 курсу (64,7% опитаних оцінили на 5 балів та 9,8% на 4 бали).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	1 М курс	64,7	9,8	21,6	3,9	0
2	2 М курс	60,8	26,1	10	1,7	1,3

Інші пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- при вивченні дисциплін «Сільськогосподарські машини» і «Машиновикористання в землеробстві» окрім класичних систем обробітку ґрунту бажано було б звернути більшу увагу технологіям No-till, Strip-till Verti-till;
- збільшити кількість навчальних практик, частіше виїжджати в поле для аналізу стану посівів, знайомитися з досвідом господарств, на виставки, дні поля та ін.;
- у спекотні літні дні півдня України в аудиторіях не вистачає кондиціонерів;
- зробити більш сучаснішу бібліотеку.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Агрономія» другого (магістерського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за **26 критеріями в 1 семестрі та 23 критеріями в 2 семестрі**.

Аналіз **168 анкет за перший семестр** (таблиця 3) та **82 анкети за другий семестр** (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		76,6	14,6	8,1	0,6	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	80,4	11,9	7,7	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	72,6	18,5	8,9	0	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	74,4	16,7	8,9	0	0
4	Слідкує за реакцією аудиторії	73,2	17,9	7,7	1,2	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	75,6	13,7	8,9	1,8	0
6	Володіє високою культурою мовлення	77,4	14,3	8,3	0	0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	78,0	12,5	9,5	0	0
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	75,0	17,3	6,0	1,8	0
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	79,2	12,5	7,7	0,6	0
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	82,1	11,3	4,8	1,8	0
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	70,2	17,3	11,3	0,6	0,6
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	79,2	11,3	9,5	0	0
13	Ефективність організації дистанційного навчання	79,2	14,3	6,0	0,6	0

II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		52,6	77,9	14,2	7,3	0,7
1	Проявляє професійну ерудицію	80,4	12,5	6,5	0,6	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	75,6	16,7	6,5	1,2	0
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	79,2	12,5	7,7	0,6	0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	77,4	13,1	8,9	0,6	0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	76,8	16,1	6,5	0,6	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		56,3	78,6	12,4	8,0	1,0
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	79,2	12,5	7,1	1,2	0
2	Пунктуальність, організованість	79,8	10,1	8,9	1,2	0
3	Вимогливість, наполегливість	75,6	14,3	8,9	1,2	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	76,8	12,5	8,9	1,8	0
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	76,2	14,9	8,3	0,6	0
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	78,6	14,3	6,0	1,2	0
7	Охайність, зовнішній вигляд	81,5	10,7	7,1	0,6	0
8	Доброчесність	81,0	10,1	8,3	0,6	0

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 1 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП», «Ефективність організації дистанційного навчання»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «ставить питання і мотивує до дискусії», «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		72,3	24,4	3,2	0,1	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	79,3	17,1	3,7	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	64,6	32,9	2,4	0	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	74,4	22,0	3,7	0	0
4	Слідкує за реакцією аудиторії	67,1	29,3	3,7	0	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	74,4	19,5	4,9	1,2	0

6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	69,5	28,0	2,4	0	0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	73,2	23,2	3,7	0	0
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	73,2	24,4	2,4	0	0
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	76,8	20,7	2,4	0	0
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	72,0	25,6	2,4	0	0
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	70,7	25,6	3,7	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		75,4	23,4	1,2	0	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	78,0	20,7	1,2	0	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	72,0	26,8	1,2	0	0
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	76,8	22,0	1,2	0	0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	78,0	20,7	1,2	0	0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	72,0	26,8	1,2	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		77,9	19,3	2,8	0	0
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	81,7	15,9	2,4	0	0
2	Пунктуальність, організованість	76,8	20,7	2,4	0	0
3	Вимогливість, наполегливість	76,8	20,7	2,4	0	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	78,0	19,5	2,4	0	0
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	75,6	19,5	4,9	0	0
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	76,8	20,7	2,4	0	0
7	Доброчесність	79,3	18,3	2,4	0	0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в **2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5)** оцінені в I розділі «**Методичний рівень знань**» наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «доброчесність».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти», «слідкує за реакцією аудиторії»; в **II розділі** – «знайомить з останніми досягненнями науки», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в **III розділі** – «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **2 семестру 2020-2021 навч. року** залишені тільки позитивні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Висновки

1) Моніторинг оцінювання якості ОПП «Садівництво та виноградарство» здобувачами вищої освіти показав, що високі показники організації освітньої діяльності були отримані за: «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки».

2) З метою підвищення якості освітнього процесу за освітньою програмою «Агрономія» та врахування думок здобувачів вищої освіти викладачам кафедри та ведучим викладачам необхідно доопрацювати робочі програми, в яких чітко визначити вектор між цілями, методами та результатами навчання, також при проведенні практичних занять з навчальних дисциплін професійної підготовки запровадити використання сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор) з метою формування пізнавальних професійних компетенцій, включати елементи неформальної освіти здобувачів та враховувати їх результати оцінюванні знань з дисциплін, залучати до освітнього процесу виробничників-практиків, своєчасно розміщувати результати контрольних заходів з дисциплін в електронному журналі, висвітлювати хід освітнього процесу та програмні результати навчання на навчально-інформаційному порталі, сайті кафедри.

3) Оцінювання якості викладання дисциплін в 1 та 2 семестрах здобувачами вищої освіти показало, що найвищими балами оцінені наступні критерії: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП», «Ефективність організації дистанційного навчання»; «проявляє професійну ерудицію», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)», «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; «доброзичливість і тактовність, толерантність», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання», «добросесність».

В окремих випадках нижче середнього бали у I семестрі отримано за критерії: «ставить питання і мотивує до дискусії», «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни»; «знайомить з останніми досягненнями науки»; «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти». У II семестрі - «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти»,

«слідкує за реакцією аудиторії»; «знайомить з останніми досягненнями науки», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Отже, за результатами даного моніторингу НПП, що викладають за ОПП «Агрономія» слід:

- широко застосовувати сучасні мультимедійні методи представлення матеріалу та контролю знань,

- використовувати сучасні педагогічні методи, дистанційні методи, задіяти ресурси бібліотеки,

- проводити міжпредметні зв'язки з виходом на вирішення конкретних професійних практичних задач та знайомити ЗВО з досягненнями науки,

- критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти по ряду дисциплін зробити зрозумілими, відкритими та справедливими,

- ведучими викладачами відвідувати семінари у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ для підвищення майстерності.

Гарант ОПП «Агрономія»
за другим (магістерським)
рівнем вищої освіти
к.с.-г.н., доцент

Ірина БАНДУРА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР